

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/51/2024
Identifikačné číslo spisu:	6123329306
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6123329306.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobcu: MALCOM, spol. s r.o., so sídlom Pri potoku 53/17, Rohožník, IČO: 36 360 244, zastúpený DEDÁK & Partners, s. r. o., so sídlom Suché mýto 1, Bratislava, IČO: 50 735 764, proti žalovanému: PATRIOT GROUP, s. r. o., so sídlom Kpt. Jaroša 1316/29, Trenčín, IČO: 45 407 657, zastúpený Advokátska kancelária KONCOVÁ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Kpt. Jaroša 1316/29, Trenčín, IČO: 47 256 907, o zrušení rozhodcovského rozsudku, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 68Cr/1/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. apríla 2024 č. k. 11CoR/1/2024-217, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. apríla 2024 č. k. 11CoR/1/2024-217 a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 18. decembra 2023 č. k. 68Cr/1/2023-149 vo výrokoch I. a III. a vec v zrušenom rozsahu v r a c i a Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. decembra 2023 č. k. 68Cr/1/2023-149, vo výroku I. žalobu o zrušenie Rozhodcovského rozsudku sp. zn. R 204/2022 zo dňa 11. apríla 2023 vydaného rozhodcom JUDr. Milanom Vojtekom, LL.M., so sídlom Jilemnického 30, 036 01 Martin, zamietol, vo výroku II. žalobu o zrušenie Rozhodcovského uznesenia zo 6. decembra 2022 sp. zn. R 204/2022 v spojení s Opravným uznesením z 23. decembra 2022 o predbežnom opatrení (týkajúceho sa nehnuteľností), Rozhodcovského uznesenia zo 6. decembra 2022 sp. zn. R 204/2022 v spojení s Opravným uznesením z 23. decembra 2022 o predbežnom opatrení (týkajúceho sa zákazu nakladania s peňažnými prostriedkami v Tatra banka, a.s. a Fio banka, a.s.) a Rozhodcovského uznesenia zo 6. decembra 2022 sp. zn. R 204/2022 v spojení s Opravným uznesením z 23. decembra 2022 o predbežnom opatrení (týkajúceho sa motorového vozidla) vydaných rozhodcom JUDr. Milanom Vojtekom, LL.M., so sídlom Jilemnického 30, 036 01 Martin, zamietol a vo výroku III. žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa žalobou doručenou

Okresnému súdu Banská Bystrica 9. júna 2023 domáhal voči žalovanému zrušenia Rozhodcovského rozsudku sp. zn. R 204/2022 z 11. apríla 2023 vydaného rozhodcom JUDr. Milanom Vojtekcom, LL.M., so sídlom Jilemnického 30, 036 01 Martin a troch Rozhodcovských uznesení sp. zn. R 204/2022 zo 6. decembra 2022 vydaných rozhodcom JUDr. Milanom Vojtekcom, LL.M., so sídlom Jilemnického 30, 036 01 Martin.

1.2. Žalobca uviedol, že včas uplatnil námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu, resp. rozhodcu, prejednávať vec, ktorá bola predmetom rozhodcovského konania. Dôvodom podania námietky nedostatku právomoci bola neexistencia rozhodcovskej zmluvy. Základným predpokladom vzniku právomoci a príslušnosti rozhodcovského súdu je platne uzatvorená rozhodcovská zmluva, ktorá ale nebola podľa žalobcu medzi sporovými stranami nikdy platne dojednaná. Rozhodcovský súd si právomoc založil, na základe rozhodcovskej doložky dojednanej v čl. III. Dohody o zaplatení dlhu v splátkach č. 01722017 z 18. júla 2017, avšak samotný nárok bol priznaný z titulu porušenia povinností vyplývajúcich z Kúpnej zmluvy z 26. augusta 2021 v spojení s Dohodou o urovnaní z 26. augusta 2021, ktoré rozhodcovskú doložku neobsahujú. Neexistuje možnosť založiť generálnu rozhodcovskú doložku, ktorá by sa vzťahovala na akékoľvek a všetky spory medzi zmluvnými stranami a ktorá by sa dala použiť univerzálne. Uzatvorením dohody o urovnaní prišlo k novácii pôvodne uzatvorenej Dohody o zaplatení dlhu v splátkach a Kúpna zmluva bola následne dokumentom, ktorý nadväzuje na Dohodu o urovnaní a nie na Dohodu o zaplatení dlhu v splátkach. Žalobca nesúhlasil s postupom rozhodcu, ktorý rozhodcovským uznesením z 27. januára 2023 námietku žalobcu o nedostatku právomoci zamietol a nesúhlasil s výkladom princípu separability rozhodcom v prípade, keď prišlo k novácii pôvodného záväzku a v novom záväzku sa už rozhodcovská doložka nenachádza. Preto absentovala dohoda o jej vecnej aplikácii pre určité spory a aj dohoda ohľadne rozhodcu. Žalobca v replike doručenej 18. septembra 2023 upravil petit žaloby tak, že ho zúžil len na zrušenie rozhodcovského rozsudku, návrh na zmenu žaloby ale nepodal.

1.3. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že žalovaný 6. decembra 2022 podal voči žalobcovi, ktorý bol v rozhodcovskom konaní v postavení žalovaného žalobu o zaplatenie 50 000,- eura s príslušenstvom z titulu nezaplatenej zmluvnej pokuty vyplývajúcej z kúpnej zmluvy. Rozhodcovské konanie bolo vedené pred rozhodcom JUDr. Milanom Vojtekcom, LL.M., s miestom rozhodcovského konania so sídlom Jilemnického 30 v Martine pod sp. zn. R 204/2022. Počas rozhodcovského konania boli vydané 6. decembra 2022 tri rozhodcovské uznesenia pod sp. zn. R 204/2022 v spojení s opravnými uzneseniami z 23. decembra 2022, ktorými boli nariadené predbežné opatrenia na zabezpečenie majetku žalobcu voči pohľadávke uplatnenej v rozhodcovskom konaní. Uvedené rozhodcovské uznesenia boli vydané s obmedzenou dĺžkou ich platnosti a účinnosti, konkrétne „do vydania poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, na vymoženie žalovanej sumy s príslušenstvom, splnenia povinnosti uložené v rozhodcovskom rozsudku, maximálne však do 90 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej“.

1.4. Dňa 11. apríla 2023 prišlo k vydaniu rozhodcovského rozsudku sp. zn. R 204/2022, ktoré bolo doručené žalobcovi dňa 13. apríla 2023. V rámci rozhodcovského konania bola podaná námietka nedostatku právomoci rozhodcovského súdu vec prejednať a rozhodnúť spolu s námietkou predpojatosti ustanoveného rozhodcu. O námietkach bolo rozhodnuté Rozhodcovským uznesením sp. zn. R 204/2022 z 27. januára 2023 tak, že námietky žalobcu boli zamietnuté, ktoré bolo právnenému zástupcovi žalobcu doručené 31. januára 2023, kedy nadobudlo právoplatnosť. Rozhodca 9. februára 2023 kontaktoval právneho zástupcu žalobcu s tým, či plánuje napadnúť rozhodcovské uznesenie z 27. januára 2023 o právomoci a predpojatosti rozhodcu. Právny zástupca žalobcu uviedol, že zvažujú podanie takého návrhu. Rozhodca dňa 6. marca 2023 zisťoval na Okresnom súde Banská Bystrica, či bol zo strany žalobcu podaný návrh v zmysle § 21 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZRK“). Pracovníčka informačnej kancelárie Okresného súdu Banská Bystrica v telefonickom rozhovore potvrdila, že ku dňu 6. marca 2023 neeviduje taký návrh na rozhodnutie o právomoci rozhodcu medzi účastníkmi rozhodcovského konania. Rozhodca následne listinným dopytom z 8. marca 2023 na Okresný súd Banská Bystrica a e-mailovým dopytom zo 17. marca 2023 požadoval oznámiť, či bol podaný návrh v zmysle § 21 ods. 4 ZRK. Okresný súd Banská Bystrica v písomnom podaní z 22. marca 2023 uviedol, že neeviduje podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského uznesenia sp. zn. R 204/2022. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca voči Rozhodcovskému uzneseniu nepodal návrh na jej prejednanie na súd. Vo vzťahu ku včasnosti podania

žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že lehota 60 dní na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku bola zachovaná.

1.5. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 4 ods. 7, § 5 ods. 3, § 9 ods. 5, § 21 ods. 1 a 4, § 22b ods. 1 písm. c), § 35, § 38 ods. 2, § 40 ods. 1 písm. a) bod 1 a 4, § 40 ods. 4 a § 41 ZRK. Žalobca žiadal zrušiť rozhodcovský rozsudok v zmysle § 40 ods. 1 písm. a) body 1. a 4. ZRK, z dôvodu neexistencie platnej rozhodcovskej zmluvy a z dôvodu prekročenia právomoci rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť. V rozhodcovskom konaní prišlo k vzneseniu námietok žalobcu pri prvom úkone vo veci samej. O námietkach žalobcu bolo rozhodnuté rozhodcovským uznesením sp. zn. R 204/2022 z 27. januára 2023, ktorým rozhodca zamietol námietku žalobcu o nedostatku právomoci a rovnako zamietol námietku predpojatosti rozhodcu vec prejednať a rozhodnúť. Zo strany rozhodcu bol uplatnený postup v zmysle § 21 ods. 2 ZRK. V zmysle § 21 ods. 4 ZRK mal žalobca možnosť proti tomuto rozhodnutiu podať do 30 dní po doručení predbežného rozhodnutia návrh na súd, aby o námietke rozhodol. Podľa súdu prvej inštancie skutočnosť, že žalobca uvedené právo nevyužil spôsobuje zánik jeho práva domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ZRK z dôvodu nedostatku právomoci. Zmeškanie podania žaloby podľa § 21 ods. 4 ZRK má rovnaké prekluzívne účinky ako nenamietanie právomoci v lehote podľa § 21 ods. 2 ZRK. Uvedeným sa sleduje hospodárnosť konania a snaha zamedziť oportunistickému správaniu účastníkov, ktorí by si prípadné námietky ponechali v zálohe a využili by ich v závislosti od vývoja rozhodcovského konania, resp. od rozhodnutia vo veci samej. Súd prvej inštancie súčasne zdôraznil, že uznesenie o právomoci má podľa § 38 ods. 2 v spojení s § 35 ZRK účinky res iudicata. Existencia právomoci rozhodcovského súdu je rozsúdenou otázkou a je záväzná aj pre všeobecné súdy.

1.6. Súd prvej inštancie skúmal aj výnimky z tohto pravidla, pričom dospel k záveru, že v danom prípade nešlo o non-arbitrabilný predmet konania, teda o spor, ktorý by nemohol byť predmetom rozhodcovského konania. V prejednávanej veci nešlo ani o prípad, ktorý by bolo možné subsumovať pod rozpor s verejným poriadkom. Súd prvej inštancie ďalej posudzoval namietanú doktrínu separability (oddeliteľnosti) rozhodcovskej zmluvy, pričom konštatoval, že tým, že otázka platnosti rozhodcovskej doložky mala byť v prípade nesúhlasu žalobcu so zamietavým rozhodcovským uznesením riešená v rámci konania podľa § 21 ods. 4 ZRK, uvedená otázka platnosti vo vzťahu k novácii dohody o zaplatení dlhu v splátkach už nemôže byť predmetom prieskumu v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku.

1.7. Vo vzťahu k rozsahu (obsahu) uzatvorenej rozhodcovskej doložky dospel súd prvej inštancie k záveru, že rozhodcovská doložka sa vzťahovala na vzájomné spory strán, ktoré medzi nimi vznikli v súvislosti s dohodou o zaplatení dlhu v splátkach alebo v súvislosti s inými právnymi vzťahmi uzatvorenými medzi nimi. Tým, že prišlo k novácii s použitím princípu separability v tejto časti prišlo k pôsobnosti rozhodcovskej doložky aj pre dohodu o urovnaní v spojení s kúpnu zmluvou, keďže išlo o súvisiace záväzky, ktorými sa urovnával pôvodný dlh. Súd prvej inštancie navyše uviedol, že nepodaním návrhu na súd v zmysle § 21 ods. 4 ZRK žalobca sám potvrdil aplikovanie rozhodcovskej doložky v rozsahu, ktorý bol predmetom rozhodcovského konania.

1.8. K námietke žalobcu smerujúcej proti rozhodcovi súd prvej inštancie konštatoval, že o predpojatosti rozhodcu bolo rovnako rozhodnuté rozhodcovským uznesením z 27. januára 2023 sp. zn. R 204/2022. Aj v tejto časti mal žalobca možnosť podať návrh na všeobecný súd, aby rozhodcovské uznesenie v časti zamietnutia námietky posúdil. Tým, že žalobca námietku nepodal, nemôže sa z dôvodov, ktoré mohol v námietke uplatniť, domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku.

1.9. Vzhľadom na nespĺnenie podmienok pre zrušenie rozhodcovského rozsudku, súd prvej inštancie návrh žalobcu na zrušenie rozhodcovského rozsudku zamietol. Vo vzťahu k žalobe o zrušenie rozhodcovských uznesení zo 6. decembra 2022 sp. zn. R 204/2022 v spojení s opravnými uzneseniami z 23. decembra 2022 sp. zn. R 204/2022 súd prvej inštancie uviedol, že rozhodcovské uznesenia boli vydané na dobu určitú, a to najdlhšie do 90 dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť 13. apríla 2023, preto doba platnosti rozhodcovských uznesení už uplynula a všetky tri uznesenia o predbežnom opatrení zanikli. Súd prvej inštancie z uvedeného dôvodu žalobu v tomto rozsahu zamietol.

1.10. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a za použitia zásady úspechu tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému žalobcovi.

2. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. apríla 2024 č. k. 11CoR/1/2024-217 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie v časti jeho výroku I. potvrdil, vo výroku II. rozhodol, že rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. o nároku na náhradu trov konania mení tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, ktoré mu je žalobca povinný zaplatiť v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške a vo výroku III. odvolací súd rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, ktoré mu je žalobca povinný zaplatiť v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške. Výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie odvolaním žalobcu napadnutý nebol.

2.1. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie je podľa odvolacieho súdu riadne odôvodnený, je z neho zrejmé akými úvahami sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní a je zrozumiteľný a preskúmateľný. Odvolací súd sa stotožnil s právnymi závermi a argumentáciou súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na závere, že pokiaľ žalobca v rozhodcovskom konaní namietal právomoc rozhodcovského súdu vec prejednať a rozhodnúť v dôsledku neexistencie rozhodcovskej doložky, resp. rozhodcovskej zmluvy a rozhodca o takejto námietke rozhodol, žalobca mal postupovať podľa § 21 ods. 4 ZRK a uplatniť svoje právo na súde v zmysle tohto ustanovenia. Pokiaľ žalobca toto právo nevyužil, zaniklo jeho právo domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ZRK z dôvodu nedostatku právomoci. Zmeškanie podania žaloby podľa § 21 ods. 4 ZRK tak podľa súdu prvej inštancie malo rovnaké prekluzívne účinky ako nenamietanie právomoci podľa § 21 ods. 2 ZRK.

2.2. Odvolací súd zdôraznil, že súd v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku nesmie vykonávať meritórny prieskum rozhodcovského rozsudku a všeobecný súd nepôsobí vo vzťahu k rozhodcovským súdom ako opravná inštancia. Z obsahu žaloby je podľa odvolacieho súdu zrejmé, že žalobca sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. a) bod 1 a 4 ZRK. V oboch prípadoch platí, že súd konajúci u žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku na otázky neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo vady rozhodcovského konania prihliadne iba vtedy, ak ich účastník rozhodcovského konania namietal už v konaní pred rozhodcovským súdom v lehote na to stanovenej. Z obsahu súdneho spisu podľa odvolacieho súdu vyplynulo, že žalobca písomným podaním z 19. decembra 2022 podal námietku k právomoci rozhodcu v zmysle § 21 ods. 2 ZRK a žiadal, aby rozhodca rozhodcovské konanie pre nedostatok právomoci rozhodovať zastavil. O námietke žalobcu rozhodca rozhodol rozhodcovským uznesením z 27. januára 2023 sp. zn. R 204/2022 tak, že námietku žalovaného o nedostatku právomoci zamietol a vyslovil, že má právomoc rozhodnúť a prejednať spor a súčasne rozhodol o námietke predpojatosti rozhodcu tak, že námietku zamietol. Z ustanovenia § 21 ods. 4 ZRK vyplýva, že rozhodca môže o námietke rozhodnúť rozhodcovským uznesením alebo v rozhodcovskom rozsudku a od postupu rozhodcu závisí ďalší postup vo vzťahu k možnosti uplatniť dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 ZRK v spojení s § 40 ods. 4 ZRK. Ak rozhodcovský súd rozhodne o námietke až v rozhodcovskom rozsudku, odvolací súd nemal pochybnosť o tom, že v zmysle ustanovení ZRK má účastník rozhodcovského konania, ktorý vzniesol námietku absencie právomoci rozhodcovského súdu, tento argument uviesť ako dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku. V rozhodovanej veci ale o taký prípad nešlo, keď rozhodca rozhodol o právomoci rozhodcovským uznesením tak, že má právomoc prejednať a rozhodnúť daný spor. V takom prípade je účastník oprávnený podať návrh v zmysle § 21 ods. 4 ZRK, aby o námietke rozhodol súd. Odvolací súd v zhode so závermi súdu prvej inštancie konštatoval, že ak žalobca takýto návrh nepodal, nepodaním návrhu jeho právo zaniklo a nemôže tvrdený nedostatok právomoci použiť ako dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku. O právomoci rozhodcovského súdu tak už bolo právoplatne rozhodnuté a zákonnú možnosť preskúmania takéhoto rozhodnutia rozhodcu účastník rozhodcovského konania nevyužil. Podľa odvolacieho súdu nejde len o prekážku res iudicata, ale aj samotné znenie § 40 ods. 4 ZRK. Nepodanie návrhu na preskúmanie pozitívneho rozhodnutia rozhodcu o právomoci súdom má rovnaký následok ako absencia námietky právomoci pri prvom úkone, ktorý účastníkovi rozhodcovského konania patrí. Rozhodcovské uznesenie o právomoci na rozhodnutie vo veci samej za absencie možnosti civilného odvolacieho konania nadobúda právoplatnosť jeho doručením účastníkom konania.

2.3. K námietke odvolateľa o možnosti duplicitných rozhodnutí odvolací súd uviedol, že v prejednávanej

veci nejde o prípad, v ktorom by rozhodca napriek návrhu podanému na súd v rozhodcovskom konaní pokračoval a vydal rozhodcovský rozsudok. V prípade pozitívneho rozhodnutia súdu o námietke v zmysle § 21 ods. 4 ZRK by dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 písm. a) bod 1 ZRK zostal žalobcovi dostupný a ustanovenie § 40 ods. 4 ZRK by nebolo možné aplikovať. K námietke limitovania možnosti súdneho prieskumu odvolací súd uviedol, že konanie o zrušenie rozhodcovského rozhodnutia na rozhodcovské konanie nenadväzuje a nie je možné ho považovať za ďalšie opravné konanie. Umožnenie podania žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku v prípade nepodania námietky nedostatku právomoci v zmysle § 21 ods. 4 ZRK by bolo v rozpore s koncepciou hospodárnosti konania. Odvolací súd súčasne poukázal na § 4 ods. 7 ZRK upravujúci tacitnú rozhodcovskú zmluvu. Aj keď o taký prípad rozhodcovskej zmluvy v prejednávanej veci nejde, neobstojí podľa odvolacieho súdu tvrdenie, že rozhodcovské konanie môže prebehnúť len na základe platne uzatvorenej písomnej rozhodcovskej zmluvy.

2.4. Vo vzťahu k námietkam žalobcu týkajúcich sa separability rozhodcovskej doložky odvolací súd poukázal na nepodanie návrhu na súd, aby o námietke právomoci z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky rozhodol súd, ktorého nepodanie má za následok, že súd na dôvody pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZRK prihliadnuť nemôže. Odvolacia argumentácia žalobcu je podľa odvolacieho súdu argumentáciou, ktorá mala smerovať voči rozhodcovi pri prvom úkone a v prípade pozitívneho rozhodnutia rozhodcu o právomoci mohla a mala byť obsiahnutá v návrhu na súd, aby o námietke rozhodol v zmysle § 21 ods. 4 ZRK.

2.5. Odvolací súd zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania, ktorý považoval za neurčitý a nevykonateľný, keď žalovanému síce priznával nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, neukladal žalobcovi ale povinnosť trovy konania nahradiť.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorým dovolaciemu súdu navrhuje, aby rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolacie dôvody žalobca vymedzil vadou podľa § 420 písm. f) CSP a nesprávnym právnym posúdením veci v spojení s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Nesprávne právne posúdenie veci vidí žalobca v právnom závere odvolacieho súdu, podľa ktorého nepodanie návrhu na preskúmanie pozitívneho rozhodnutia rozhodcu o právomoci súdom má rovnaký následok ako absencia námietky právomoci pri prvom úkone, ktorý účastníkovi rozhodcovského konania patrí. Ustanovenie § 40 ods. 4 ZRK sa podľa dovolateľa viaže na § 17 ZRK a nie na § 21 ods. 4 ZRK. Z právnej úpravy nevyplýva, že by žalobu podľa ust. § 40 ZRK nebolo možné podať, ak predtým nebol podaný návrh podľa § 21 ods. 4 ZRK. Jedinou podmienkou na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku je, že námietky, ktoré žalobca použil v žalobe už predtým namietal v rozhodcovskom konaní, čo žalobca v tomto konaní splnil. Z uvedeného nesprávneho právneho posúdenia podľa dovolateľa vyplynuli tri právne otázky, a to (i) „či v prípade, ak rozhodcovský súd pozitívnym uznesením potvrdil svoju právomoc a namietajúci účastník v 30-dňovej lehote nevyužil možnosť podať návrh na súd podľa § 21 ods. 4 ZRK, zaniklo právo namietajúceho účastníka domáhať sa neskôr zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 ZRK z dôvodu nedostatku právomoci, (ii) či môže pozitívne uznesenie, ktorým rozhodca potvrdil svoju právomoc a namietajúci účastník v 30-dňovej lehote nevyužil možnosť podať návrh na súd podľa § 21 ods. 4 ZRK predstavovať prekážku res iudicata v otázke právomoci rozhodcu a (iii) či nepodanie návrhu na preskúmanie pozitívneho rozhodnutia rozhodcu o právomoci súdom podľa § 21 ods. 4 ZRK má rovnaký následok ako absencia námietky právomoci pri prvom úkone podľa ust. § 40 ods. 4 ZRK.“

3.2. Podľa žalobcu je pri prvej právnej otázke správny právny záver, že nepodaním návrhu na súd podľa § 21 ods. 4 ZRK nezaniká právo namietajúceho účastníka domáhať sa neskôr zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa § 40 z dôvodu nedostatku právomoci. Pri druhej právnej otázke je správny právny záver, že uznesenie, ktorým rozhodca potvrdil svoju právomoc a namietajúci účastník v lehote 30 dní nevyužil možnosť podať návrh na súd podľa § 21 ods. 4 ZRK nemôže predstavovať prekážku res iudicata v otázke právomoci rozhodcu, keďže nejde o rozhodnutie vo veci samej. Dovolateľ súčasne poukázal na skutočnosť, že podľa § 38 ods. 2 v spojení s § 35 ZRK rozhodcovské uznesenie nadobúda právoplatnosť doručením, návrh podľa § 21 ods. 4 ZRK sa tak podáva voči právoplatnému pozitívnemu uzneseniu rozhodcu o jeho právomoci, pričom návrh podľa § 21 ods. 4 ZRK nemá odkladný účinok a v

rozhodcovskom konaní je možné ďalej pokračovať bez ohľadu na výsledok konania o námietke. Pri tretej právnej otázke je podľa dovolateľa správny právny záver, že nepodanie návrhu na preskúmanie pozitívneho rozhodnutia rozhodcu podľa § 21 ods. 4 ZRK nemá rovnaký následok ako absencia námietky právomoci pri prvom úkone podľa § 40 ods. 4 ZRK. Ide o dva samostatné inštitúty, ktoré spolu nesúvisia a nemožno ich navzájom podmieňovať. Podľa dovolateľa položené právne otázky doposiaľ neboli najvyšším súdom v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené.

3.3. Pre vymedzenie namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd sa nesprávne vysporiadal s námietkou o nepresvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie nevysvetlil svoj myšlienkový postup, nezaoberal sa námietkami žalobcu a bez akéhokolvek bližšieho vysvetlenia konštatoval, že ide o res iudicata. Odvolací súd otázku res iudicata nevysvetlil vôbec a prevzal závery súdu prvej inštancie bez ďalšieho vysvetlenia. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa dovolateľa zrejмый výklad § 40 ods. 4 ZRK aplikovaný odvolacím súdom. Odôvodnenia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie sú zároveň podľa dovolateľa vzájomne rozporné. V prípade § 40 ods. 4 ZRK ide podľa žalobcu o nové ustanovenie, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo vôbec použité, pričom odvolací súd nepostupoval v zmysle § 382 CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu je preto podľa dovolateľa prekvapivým rozhodnutím.

3.4. Žalobca poukázal aj na trestné oznámenie z 30. apríla 2024 a uznesenie o začatí trestného stíhania z 11. júla 2024, ktoré dovolateľ nemohol v konaní skôr uplatniť.

4. K dovolaniu žalobcu doručil súdu vyjadrenie žalovaný. Žalovaný sa stotožňuje s rozhodnutiami súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. Ak účastník rozhodcovského konania nepodá po vydaní pozitívneho uznesenia rozhodcu o svojej právomoci v zákonnej lehote návrh na príslušný všeobecný súd, aby o námietke rozhodol, diskvalifikuje sa z ďalšieho uplatňovania tohto dôvodu v prípadnom konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku. Žalovaný navrhuje dovolanie žalobcu odmietnuť a priznať žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana sporu, zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné aj dôvodné.

6. Žalobca v dovolaní vymedzil tri právne otázky. Všetky dovolateľom vymedzené právne otázky namietajú nesprávnosť právneho záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého nepodaním návrhu na súd, aby rozhodol o námietke nedostatku právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v zmysle § 21 ods. 4 veta druhá ZRK zaniklo právo žalobcu namietat' dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZRK. Z podstaty vymedzených právnych otázok nie je podľa najvyššieho súdu potrebné sa jednotlivými právnymi otázkami zaoberať oddelene, keďže zodpovedanie prvej právnej otázky priamo zodpovie aj otázku druhú a tretiu a naopak. Dovolateľ vidí prípustnosť svojho dovolania v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaní rozdielne.

8. V čase po podaní dovolania žalobcom najvyšší súd vo vzťahu k predmetnej právnej otázke vymedzenej dovolateľom uznesením z 31. marca 2025 sp. zn. 4Obdo/26/2024, neskôr publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod R 40/2025, rozhodol, že: „ak účastník rozhodcovského konania v lehote do 30 dní od doručenia rozhodcovského uznesenia o právomoci rozhodcovského súdu nepodá návrh na rozhodnutie o námietke nedostatku právomoci na všeobecný súd alebo ho vezme späť, nemôže prípadný nedostatok právomoci rozhodcovského súdu úspešne namietat' v žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 244/2002 Z. z. Ak rozhodnutie rozhodcovského súdu o právomoci nadobudne právoplatnosť, predstavuje o tejto otázke prekážku res iudicata.“

9. Senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu následne vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 6Cdo/171/2023, kde predmetom rozhodovania bola totožná právna otázka, vec uznesením z 30. septembra 2025 sp. zn. 6Cdo/171/2023 postúpil na rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu. Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu uznesením z 21. apríla 2026 sp. zn. 1VCdo/10/2025 rozhodol o zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátení veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pričom uviedol, že: „nedostatok právomoci rozhodcovského súdu môže byť namietaný v žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov aj v prípade, ak účastník rozhodcovského konania nepodal návrh na rozhodnutie o námietke nedostatku právomoci na všeobecný súd alebo ho vzal späť. Rozhodnutie rozhodcovského súdu o právomoci nepredstavuje o tejto otázke prekážku res iudicata.“

10. Najvyšší súd nie je viazaný vymedzením prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však určením, pod ktorý prípad prípustnosti podľa § 421 ods. 1 CSP táto otázka spadá. Dovolací súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ, keď situácia dovolateľa sa môže v priebehu dovolacieho konania meniť (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2020 č. k. I. ÚS 51/2020-50).

11. Samotné vymedzenie dôvodu prípustnosti dovolania žalobcom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP preto nie je pre dovolací súd záväzné. Zo strany najvyššieho súdu je potrebné sa zamerať na vymedzený dovolací dôvod v zmysle § 432 ods. 2 CSP, pričom k vyriešeniu namietanej právnej otázky, prípadne k zmene ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, môže prísť aj v priebehu dovolacieho konania, čo nemožno pričítať na ťarchu dovolateľa.

12. V rozhodovanej veci prišlo v priebehu dovolacieho konania k vyriešeniu právnej otázky namietanej dovolateľom, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a súčasne aj k rozhodnutiu veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu v zmysle § 48 CSP, ktorý sa pri riešení predmetnej právnej otázky odchyľil od záverov prijatých v uznesení najvyššieho súdu publikovaným v Zbierke pod R 40/2025.

13. Podľa § 21 ods. 1 ZRK rozhodcovský súd je oprávnený rozhodnúť o svojej právomoci vrátane námietok týkajúcich sa existencie alebo platnosti rozhodcovskej zmluvy. Ak dospeje k záveru, že nemá právomoc rozhodovať vo veci samej, uznesením rozhodcovské konanie zastaví.

14. Podľa § 21 ods. 2 ZRK účastník rozhodcovského konania, ktorý chce uplatniť námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy, môže tak urobiť v rozhodcovskom konaní najneskôr pri prvom úkone vo veci samej. Toto časové obmedzenie neplatí pre námietku neplatnosti rozhodcovskej zmluvy zakladajúcej sa na tom, že o veci nemožno rozhodovať v rozhodcovskom konaní, alebo, že vo veci má byť rozhodované podľa osobitného zákona; túto námietku možno uplatniť až do skončenia ústneho pojednávania, pri písomnom konaní až do vydania rozhodcovského rozsudku. Námietku, že sporná otázka prekračuje právomoc rozhodcovského súdu, musí účastník rozhodcovského konania uplatniť najneskôr vtedy, keď sa počas rozhodcovského konania o tejto otázke dozvie.

15. Podľa § 21 ods. 4 ZRK, ak rozhodcovský súd rozhodne, že má právomoc rozhodovať, rozhodne o námietke podľa odseku 2 rozhodcovským uznesením alebo, ak sa účastníci nedohodli inak v rozhodcovskom rozsudku. Ak rozhodcovský súd rozhodne rozhodcovským uznesením, že má právomoc rozhodovať, účastník rozhodcovského konania, ktorý námietku podal, môže do 30 dní po doručení predbežného rozhodnutia podať návrh na súd, aby o námietke rozhodol. Proti rozhodnutiu súdu o zamietnutí námietky nie je prípustný opravný prostriedok. Rozhodcovský súd môže počas rozhodovania o námietke pokračovať v rozhodcovskom konaní a vydať rozhodcovský rozsudok.

16. Podľa § 40 ods. 1 písm. a) bod 1 tuzemský rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený príslušným súdom len na základe žaloby účastníka rozhodcovského konania podanej proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, ak účastník rozhodcovského konania preukáže, že nemal spôsobilosť uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, rozhodcovská zmluva nebola uzavretá v súlade s právnym poriadkom, podľa ktorého sa na základe dohody zmluvných strán mala rozhodcovská zmluva uzavrieť, alebo že takáto dohoda nebola uzavretá, podľa právneho poriadku Slovenskej republiky.

17. Podľa § 40 ods. 1 písm. a) bod 4 ZRK tuzemský rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený príslušným súdom len na základe žaloby účastníka rozhodcovského konania podanej proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, ak účastník rozhodcovského konania preukáže, že rozhodcovský súd nebol ustanovený, rozhodcovské konanie neprebiehalo spôsobom dohodnutým účastníkmi rozhodcovského konania alebo že sa táto dohoda neuzavrela, ak ustanovenie rozhodcovského súdu alebo priebeh rozhodcovského konania bol v rozpore s ustanoveniami tohto zákona, ak tieto skutočnosti mohli mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

18. Podľa § 40 ods. 4 ZRK na dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. a) súd neprihliadne, ak ich účastník nenamietal v konaní pred rozhodcovským súdom v lehote na to ustanovenej, inak bez zbytočného odkladu.

19. Najvyšší súd pri riešení právnej otázky, ktorá bola najprv vyriešená uznesením z 31. marca 2025 sp. zn. 4Obdo/26/2024 (R 40/2025) a následne vyriešená aj v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu z 21. apríla 2026 sp. zn. 1VCdo/10/2025, poukazuje v prvom rade na to, že veľký senát svojím obsahom predstavuje inštitucionálne zabezpečenie princípu právnej istoty vyjadreného v čl. 2 CSP a normatívne pokrýva prípady, ak sa senát najvyššieho súdu mieni odkloniť od konštantnej judikatórnej línie najvyššieho súdu. V prípade ak senát najvyššieho súdu v čase rozhodovania dospeje k záveru, že existujú publikované rozhodnutia najvyššieho súdu, od ktorých záverov sa chce odkloniť, je dovolací súd povinný v ďalšom konaní predložiť vec veľkému senátu, aby ten vo svojom rozhodnutí zaujal záväzný zjednocujúci právny názor (I. ÚS 197/2023-102, R 17/2017).

20. Dovolací súd poukazuje najmä na § 48 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého prvej vety je právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu pre senáty najvyššieho súdu záväzný.

21. Veľký senát občianskoprávneho kolégia vychádzal pri svojom rozhodnutí z právneho názoru, že nie je možné rozširovať znenie § 40 ods. 4 ZRK o ďalšie podmienky (v danom prípade o podanie návrhu na súd na rozhodnutie o námietke nedostatku právomoci), pokiaľ zákon takúto podmienku nestanovuje. Pri interpretácii zákonných ustanovení nemožno podľa veľkého senátu občianskoprávneho kolégia tolerovať prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnnej nespravodlivosti.

22. Z rozhodnutia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia vyplývajú odpovede na jednotlivé právne otázky položené dovolateľom v tu rozhodovanej veci, a to konkrétne:

(i) V prípade, ak rozhodcovský súd pozitívnym uznesením potvrdil svoju právomoc a namietajúci účastník nepodal v 30 dňovej lehote návrh na súd podľa § 21 ods. 4 ZRK, nezaniklo právo namietajúceho účastníka domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZRK.

(ii) Pozitívne uznesenie, ktorým rozhodca potvrdil svoju právomoc a namietajúci účastník v 30 dňovej lehote nevyužil možnosť podať návrh na súd podľa § 21 ods. 4 ZRK, nepredstavuje v otázke právomoci rozhodcu res iudicata.

(iii) Nepodanie návrhu na preskúmanie pozitívneho rozhodnutia rozhodcu o právomoci súdom podľa § 21 ods. 4 ZRK nemá rovnaký následok ako absencia námietky právomoci pri prvom úkone podľa § 40 ods. 4 ZRK.

23. Dovolací súd pre doplnenie uvádza, že pokiaľ z ustanovenia § 40 ods. 4 ZRK výslovne nevyplýva, že súd v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku na dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa

odseku 1 písm. a) neprihliadne, pokiaľ účastník rozhodcovského konania neuplatní návrh na súd, aby rozhodol o námietke účastníka v zmysle § 21 ods. 4 veta druhá ZRK a stanovuje jedine podmienku včasného uplatnenia námietky v rozhodcovskom konaní, takéto závažné obmedzenie procesných práv účastníka pri podaní žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZRK nie je možné dotvoriť výkladom právnej normy. Právo účastníka rozhodcovského konania v zmysle § 21 ods. 4 veta druhá ZRK podať návrh na súd, aby rozhodol o námietke nedostatku právomoci rozhodcovského súdu v prípade pozitívneho rozhodnutia rozhodcovského súdu o svojej právomoci rozhodovať, zostáva fakultatívnou možnosťou účastníka rozhodcovského konania, ktorej nevyužitie ale nelimituje uplatnenie dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZRK o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

24. Vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu pre vadu podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd konštatuje, že dovolateľom namietané nedostatky odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu zodpovedajú nesúhlasu s právnym posúdením veci a nie procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP. Napokon aj na úrovni najvyššieho súdu existovali rozdielne právne názory na riešenie predmetnej právnej otázky, čo ale neznamená, že by sa dovolací senát vo veci sp. zn. 4Obdo/26/2024 s dovolacími námietkami riadne nevysporiadal a uvedené rozhodnutie bolo zaradené aj do Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 40/2025. Následné rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bude v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rovnako zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

25. Námietku opomenutia postupu podľa § 382 CSP pri aplikácii § 40 ods. 4 CSP vyhodnotil dovolací súd ako neopodstatnenú, keď z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (odsek 11. a 17. odôvodnenia) jednoznačne vyplýva, že súd prvej inštancie na právne posúdenie veci namietané ustanovenie aplikoval. Z uvedených dôvodov najvyšší súd vadu podľa § 420 písm. f) CSP nezistil.

26. Najvyšší súd vzhľadom na nesprávne právne posúdenie veci, ktorého sa dopustil odvolací súd pri žalobcom vymedzených právnych otázkach, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je v súlade s § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné a súčasne aj dôvodné. Najvyšší súd podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie vo vymedzenom rozsahu zrušil a vec podľa § 450 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vzhľadom na nesprávnosť právneho názoru prijatého odvolacím súdom a rovnako aj súdom prvej inštancie, v dôsledku ktorého neprišlo k preskúmaniu dôvodov podanej žaloby v zmysle § 40 ods. 1 písm. a) bod 1 a 4 ZRK, nie je podľa dovolacieho súdu nápravu možné dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. V ďalšom konaní sú sudy nižšej inštancie viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

27. O trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.